

דע את ליבך 001 הקדמה

קהלת רבה פרשה א' פסוק ט"ז, "דיברתי אני עם לבי", א', 1

'דברתי אני עם לבי'. הלב רואה, שנאמר: 'ולבי ראה הרבה'. הלב שומע, שנאמר: 'ונתת לעבדך לב שומע'. הלב מדבר, שנאמר: 'דברתי אני עם לבי'. הלב הולך, שנאמר: 'לא לבי הלך'. הלב נופל, שנאמר: 'אל יפול לב אדם עליו'. הלב עומד, שנאמר: 'היעמד לבך'.

פירוש המדרש

"דברתי אני עם לבי לאמר אני הנה הגדלתי והוספתי חכמה על כל אשר היה לפני על ירושלים ולבי כצה הרבה חכמה ודעת". המדרש דורש שמקור התכונות שבאדם הוא בלב, וביניהן הראיה והדיבור, כפי שנלמד מן הפסוק ומופיע בהמשך. הלב רואה, שנאמר: "ולבי ראה הרבה חכמה ודעת".

הלב שומע, שנאמר בבקשת שלמה מה' את החכמה (מלכים א' ג', ט'): **"ונתת לעבדך לב שמע לשפט את עמך להבין בין טוב לרע כי מי יוכל לשפט את עמך הכבד הזה".**

הלב מדבר, שנאמר: "ודברתי אני עם לבי לאמר".

הלב הולך, שנאמר בדברי אלישע אל גיחזי, לאחר שלקח מנעמן את מתנתו (מלכים ב' ה', כ"ו): **"ויאמר אליו לא לבי הלך כאשר הפך איש מעל מרכבתו לקראתך העת לקחת את הקסף ולקחת בגדים זיתים וככמים וצאן וקר ועבדים ושפחות".**

הלב נופל, שנאמר (שמואל א' י"ז, ל"ב): **"ויאמר דוד אל שאול אל יפל לב אדם עליו עבדך ילך ונלחם עם הפלשתי הזה".**
"הלב עומד, שנאמר (יחזקאל כ"ב, י"ד): **"היעמד לבך אם תחזקנה ידך לזמים אשר אני עשה אותך אני ה' דברתי ועשיתי**

מהו "לבו" של אדם?

הלב לא נמנה מן האברים במנין האברים בהמשנה במסכת אהלות, אבל באמת הלב הוא שרש כל האברים. כל האברים תלויים בלב.

איתא במדרש "דיברתי אני עם לבי, הלב רואה וכו' הלב מדבר וכו', הלב הולך וכו'.

באותיות דרבי עקיבא (אות ל') מבואר שהלב כנגד הרמ"ח אברים. כל האברים נכללים בהלבו!

הלב אינו סתם "הרגשות טובות" כמו שאנו סבורים. יש הרבה פרטים בהלב, אבל תחלה צריך לידע **שרש** הלב.

בהמדרש הנ"ל מבואר, "הלב נעור, שנא', "אני ישנה ולבי ער".

בדברי אריז"ל וגר"א מבואר שבשעת השינה כל האברים מסתלקים ואין בהן חיות, חוץ מהלב. "אני ישנה" - כל הגוף ישן, אבל הלב אינו ישן. הכח הדמיון נמצא בלב, והדמיון שולט בשינה, ולכן הלב חי גם בשעת שינה, שעת הדמיון וחלום.

שלמה המלך אומר, "מכל משמר נצור לבך כי ממנו תוצאות חיים."

בחיצוניות, צריך לשמור הלב שיהיה בריא. אמת הוא, אבל אין זה פנימיות הענין. אלא העומק הוא שהלב הוא **מקור החיים**. כשיש שמירה על הלב, יש חיבור לחיים התמידים והאמיתיים. "ואתם הדבקים בה' באלקוכם חיים כולכם היום." יש חיים כולכם היום, לחיות מהלב, שהוא מקור החיים. יש לב אבן ולב ערל, אבל גם באלו יש חיים.

א"כ הגדרנו שהלב הוא מקור החיים. יש נקודה שניה בזה.

הלב אינו הרגשים. מקור החיים לא בא מהרגשים. הלב נקרא לב משום שהוא ענין חכמה (ל"ב נתיבי חכמה) מקור החיים אינו תורה או שכל, אלא לב. גם הלב מחשב, "רבות מחשבות בלב איש". א"כ יש בלב הכל. הלב אינו הרגשים, אלא הוא **חכמה**, ראשית הבריאה שהוא "בחכמה ברא אלוקים".

בודאי שהלב מרגיש, אבל אין זה עצם תפיסת הלב. הלב הוא מלשון "ל"ב נתיבי חכמה" הלב הוא חכמה. כשיש חכמה בהאדם, יש לאדם לב. הלב הוא גילוי ראשית הבריאה שבאדם.

א"כ מהו "לב ערל" ו"לב בשר"? הוא אדם שלבו אינו מכיר ראשית הבריאה שהוא הקב"ה. הקב"ה הוא "צור לבבי וחלקי", ולב הוא הכרת מקור כל הבריאה - הקב"ה.

יש לב רק לישראל ולא לגויים - בחז"ל איתא "קוב"ה לבן של ישראל. "למה? רק ישראל יש להם הכרת הראשית, שהוא הקב"ה, ולכן רק לישראל יש לב. הגויים גם יכולים להכיר הקב"ה, אבל אין להם הכרה של "ראשית", אין מכירים שהראשית הבריאה הוא באמת הקב"ה, "אני ראשון".

חז"ל מלמדנו שהקב"ה הוא "לבם של ישראל". אלמלא אמרו זאת היינו אומרים שזה עבודה זרה לומר שהקב"ה נמצא בהלב! אבל אין אנו עוסקים כאן בסוגית הדביקות בה', אלא בהבנה מהו לב.

יש ב' מלכים באדם - מוח ולב. המוח יכול לחשוב ולידע וגם להכיר "ראשית", אבל אינו יכול לצרף ידיעה זו להלב. רק הלב יכול לצרף ידיעה זו של "ראשית".

ענין הלב הוא להצטרף לידיעות של המוח. כל אדם יודע במוחו שהקב"ה הוא ראשית הבריאה, אבל האם אנו מצורפים לידיעה זו? זה השאלה. רק אם יש לנו לב אנו מצורפים לה"ראשית".

מה ההבדל בין חכמת המוח לשכל לחכמת הלב? "לבי ראה הרבה חכמה", גם הלב יש בו חכמה, מהו חכמת הלב? חכמת המוח הוא להכיר שהקב"ה הוא "ראש", אבל הלב הוא להכיר שהקב"ה לא רק ראש, אלא "ראשית".

"אין לנו אלא לב אחד לאבינו שבשמים" - כמה לבבות יש לנו?! העומק בזה הוא הכרת הראשית, שהלב הוא לגלות שקב"ה הוא ראשית הכל.

מהו הקושי שבלב? יש מצבים שהלב פתוח להרגשים, ויש מצבים שהלב סגור ואינו מרגיש כלום, כמו "עתים חלים עתים שוטה". למה זה קרה?

יש נ' שערי בינה בלב, שער מלפנים שער. השער הפנימית מכל חדרי הלב הוא מה שנאמר בו "כי ממנו תוצאות חיים". ההרגשים הוא רק

בחיצוניות הלב, השערים החיצונים של הלב. אבל "שערי דמעה לא ננעלו" - זהו השער הפנימית של הלב, שהוא לעולם פתוח, אף כשההרגשים סגורים.

מי שהגיע לפנימיות הלב - השער הפנימי ביותר בלב, שהוא ה"שערי דמעה" - אז כל הרגשותיו פנימיים. ומי שלא הגיע לשם, כל הרגשותיו רק חיצוניות, ואין לו הרגשים אמיתיים, רק דמיונות.

כשיש חיבור לה"ראשית" שבכל דבר, יש לנו לב. צריך להתחבר לה"ראשית" שבכל שמיעה ובכל דיבור, וכן לעשות מעשים הנובעים מהלב, שמגלים ה"ראשית" שבדבר - והוא **שהקב"ה** הוא ראשית ומקור כל דבר.

- [\[ספר קהלת 2\]](#)

Source: <https://bilvavi.net/shiur/הקדמה-001-ליבך-דע-את-001>

Links

[1] <https://bilvavi.net/daes.libcha>

[2] <https://bilvavi.net/koheles>